

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת וזאת

מה מחייה אותך?

למה נועדו מכות מצרים? מה פרעה חושב, ואיך שוברים אותו?
ולמה דם לא נותן חיות לאדם כמו מים?

ה' מגלה את עצמו על ידי המכות

בשבוע שעבר עסקנו בכך שה' אומר למשה שמעתה הוא רוצה להודיע את עצמו בעולם. לאורך הפרשה שלנו מתואר כיצד ה' מגלה את עצמו: ראשית כל ה' שובר את המציאות שחוסמת את הנוכחות שלו בעולם, וזאת הוא עושה על ידי עשר המכות.

ההפרעה העיקרית להתגלות ה' בעולם היא דמותו של פרעה, ולכן המכות מכוונות במיוחד אליו. מהי תפיסת העולם של פרעה? פרעה טוען שקיימת מציאות שקיימת מעצמה, ובתוכה עומד האדם. את האדם פרעה רואה כחלק מהמציאות, ולכן גם הוא עשה את עצמו. אך האדם לשיטת פרעה אינו רק חלק מהמציאות, אלא הוא החלק החשוב שבה. פרעה שם לב לכך שהאדם הוא החלק היחיד בתוך המציאות שמודע לכך שהמציאות עושה את עצמה, ומכך הוא הסיק שהאדם הוא החלק במציאות שעושה את המציאות כולה. לכן פרעה אומר: "לי יאורי ואני עשיתיני", הוא רואה את עצמו כפסגת המציאות, כך שכל המציאות בלועה בתוכו.

כך גם בכל אדם יש 'פרעה' בתוכו שחושב שהוא חי מעצמו, ושכל המציאות היא חלק ממנו. תפקידם של עשר המכות הוא 'לשבור' את הפרעה שבנו, ולגלות בתוכנו את ה'.

עשר המכות – עשר הספירות

האר"י מחדש שהסדר של עשר המכות מקביל לעשר הספירות מלמטה למעלה. כאשר אנו מסדרים כך את עשר הספירות, על פי החלוקה הקבלית של ימין-שמאל-אמצע, מתגלה בהם הבחנה מעניינת:

כתר: מכת בכורות

בינה: ארבה

חכמה: חשך

גבורה: שחין

חסד: ברד

תפארת: דבר

הוד: כינים

נצח: ערוב

יסוד: צפרדע

מלכות: דם

המכות שבקו ימין ממחישות לאדם שיש עוצמה גדולה שהוא לא נחשב כלל ביחס אליה; המכות שבקו שמאל ממחישות לאדם שהמציאות מורכבת מדברים קטנים שאין לו שליטה עליהם; ואילו המכות שבקו האמצעי באות להמחיש איך ה' מסתכל על התפיסה של פרעה את עצמו ובכך לשבור את אלוהי מצרים: מכת דם מכוונת ליאור, מכת צפרדע מכוונת לפרעה כפי שהוא רואה את עצמו כחלק מהיאור ("התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו"), מכת דבר כנגד הבהמות (שהיו אלהי המצרים) ומכת בכורות כנגד פרעה כפי שהוא רואה את עצמו מעל היאור ("לי יאורי ואני עשיתיני").

ממה מקבלים חיות?

נתמקד במכה הראשונה – מכת דם, ונראה כיצד היא שוברת את התפיסה של פרעה כלפי עצמו:

הנוזל שנמצא בתוך האדם הינו דם, והנוזל שנמצא מחוץ לאדם הוא מים. והנה, מהמים שמחוץ לו האדם מקבל חיות, ומהדם שבתוכו האדם לא יכול לקבל חיות.

הסיבה לכך שמים יכולים להחיות את האדם ודם לא יכול להחיות אותו, היא משום שהחיות שבמים היא חיות מופשטת שלא נמצאת בתוך המציאות, ואילו החיות שבדם היא חיות שבלועה בתוך המציאות.

מכת דם מלמדת שהמציאות לא יכולה להחיות את עצמה, וכך גם האדם לא יכול לחיות מתוך עצמו. לכן כאשר האדם רואה את עצמו כ'שפיץ' של המציאות וחושב שכל המציאות בלועה בתוכו, אין לו ממה לקבל חיות. מכת דם מלמדת שהדרך היחידה לקבל חיות היא דווקא על ידי החיבור לעצם החיים שנמצא מחוץ למציאותו של האדם.

כך מכת דם שוברת את ה'פרעה' הפנימי שבתוכנו: מכת דם ממחישה לנו שהאדם לא יכול לחיות מתוך עצמו, ואת חיותו הוא מקבל מהקב"ה שמחייה אותו.

שבת שלום!

בית המדרש 'עוד יוסף חי'

